

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Teadusuuringute ühine kavandamine: Koostöö ühiste probleemide tõhusamaks lahendamiseks”

KOM(2008) 468 lõplik

(2009/C 228/09)

15. juulil 2008 otsustas Euroopa Komisjon vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklile 262 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Teadusuuringute ühine kavandamine: Koostöö ühiste probleemide tõhusamaks lahendamiseks”

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav ühtse turu, tootmise ja tarbimise sektsioon võttis arvamuse vastu 11. märtsil 2009. (raportöör oli Josef ZBOŘIL).

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 452. istungjärgul 24.-25. märtsil 2009 (25. märtsi istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 104, erapooletuks jäi 3.

1. Järeldused ja soovitus

1.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee väljendab teatise üle heameelt ja märgib, et pakutav teadus- ja arendustegevuse piiriülese strateegilise juhtimise kontseptsioon on äärmiselt oluline ja pakiline, eriti selleks, et oleks võimalik kiirendada edusamme teadus- ja arendustegevuse olulisemates valdkondades. Euroopa strateegilise kavaga töötatakse parimate tavade alusel välja funktsionaalne süsteem.

1.2 See nõuab liikmesriikide juhitava protsessi elluviimist eesmärgiga tihendada nende koostööd teadus- ja arendustegevuse valdkonnas, et tulla paremini toime selliste oluliste ühiskondlike väljakutsetega Euroopas või maailmas, kus riiklikel teadusasutustel on tähtis roll. Seoses sellega tervitab ja toetab komitee ka konkurentsivõime nõukogu 2. detsembri 2008. aasta järeldusi⁽¹⁾ selles küsimuses ja nõustub neis esitatud väidete-ga.

1.3 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on veendunud vajaduses luua ELi poliitiliste prioriteetide alusel strateegilised põhiraamistikud. Ettepanekus esitatud lähenemisviisi rakendamine nõuab eelkõige suurt poliitilist taht.

1.4 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee märgib, et „ülalt alla” lähenemisviisile ei tohi omistada liiga suurt kaalu. Ta leiab, et hädavajalik on rakendada ennekõike „alt üles” põhimõtet, mis oleks kooskõlas asjaosaliste strateegiliste huvidega ja võimalus-

tega jagada omavahel parimaid teadus- ja arendustegevuse alaseid ressursse.

1.5 Komitee rõhutab lisaks, et selline kooskõlastamine ei ole lihtne, eriti teatud riikide erihuvide pärast ja poliitilise tahte puudumise tõttu mitte ainult teadmiste, vaid ka teadus- ja arendustegevuse alaste ressursside jagamise osas.

1.6 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toetab täielikult mõtet, et suurte majanduslike rivaalidega konkureerides tuleb võimalikult kiiresti suurendada rahalisi vahendeid ja inimressurssi. See ei tohi siiski mingil juhul ohustada teaduskoostööd, millesse need riigid ja nende teadusorganisatsioonid on kaasatud⁽²⁾.

1.7 Samas tõdeb komitee, et piiriülese teadus- ja arendustegevuse ühise kavandamise rakendamine kujuneb erakordselt raskeks, arvestades, et selleks on vaja uut, avatumat ja koostööalimat mõtteviisi⁽³⁾, ning et mõtteviisi selline muutmine ei ole kerge.

1.8 Tunnustades ja hinnates laia valikut juba olemasolevaid piiriülese koostöö algatusi ja ühisprojekte ning nende suurepäraseid tulemusi, soovib komitee kasutada seesugustest programmidest saadud asjakohased kogemused ära strateegilise kavandamise kontseptsioonis. Teadusuuringute ühise kavandamise protsessis tuleks õppida ka ebaõnnestumistest.

⁽¹⁾ Euroopa Liidu Nõukogu 3. detsembril 2008 (16.12) 16775/08, RECH 411; COMPET 551; ANNEX.

⁽²⁾ Vt eriti arvamust INT/461; CESE 1021/2009, 11.6.2009 (ELTs veel avaldamata).

⁽³⁾ Vt eriti arvamust INT/448, CESE 330/2009, 26.2.2009 (ELTs veel avaldamata).

1.9 Saadud teadusliku teadmise tõhusamaks ja kiiremaks rakendamiseks on vaja erasektori piisavat kaasamist kogu protsessi. Komitee märgib lisaks, et erasektori osalusega kaasneb raskusi, eriti tulemuste kasutamise, intellektuaalomandi jm küsimuses⁽¹⁾.

1.10 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et selle ühenduse jaoks hädavajaliku tegevuse jaoks on vaja kehtestada ja luua kvaliteetne tegevusraamistik, mis julgustaks eri liikmesriike osalema, eriti oma teadus- ja arendustegevuse alaseid ressursse omavahel jagades, et toetada ja innustada vajalikku „alt üles” lähenemisviisi, samuti vajalikke rahastamisvahendeid. Võimalike takistuste kõrvaldamiseks on tingimata vaja võimaldada vahendite piisavat liikuvust ja luua toetav raamistik.

1.11 Selle tegevusraamistiku loomisel ei ole vaja arvesse võtta mitte üksnes tegureid, millel võib olla vastastikku täiendavat kasulikku mõju, vaid analüüsida üksikasjalikult ka ohte, mis ähvardavad teadusuuringute üleeuroopalise ühise kavandamise ideed.

1.12 Vastavalt sellele on komitee juba toetanud Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri⁽²⁾ loomist, millega kinnitatakse ühise programmitöö üldisi eesmärgi ja mis aitavad suurendada Euroopa lisaväärtust. Nüüd kutsub komitee antud teema kiireloomulisust rõhutades liikmesriike üles vastama komisjoni algatusele viivitamatult.

1.13 Komitee tervitab kõrgetasemelise ühise kavandamise rühma moodustumist, et määrata kindlaks ühise kavandamise teemad, mis valitakse pärast laiaulatuslikku avalikku konsulteerimist erinevate piirkondlike, riiklike ja Euroopa teadusringkondadega ning vajaduse korral ka erasektoriga. Komisjoni ettepaneku esitamise järel peaks nõukogu nende tegevuste tulemusena saama ühise kavandamise algatusi vastu võtta hiljemalt 2010. aastal.

2. Sissejuhatus ja komisjoni dokumendi tutvustus

2.1 Euroopa peab investeerima teadustöösse rohkem ja samas tegema seda ka tulemuslikumalt, kui soovitakse saavutada väljakuulutatud eesmärk: tasakaalustatud ja jätkusuutlik areng:

⁽¹⁾ Vt eriti arvamust INT/448, CESE 330/2009, 26.2.2009 (ELTs veel avaldamata).

⁽²⁾ Arvamus INT/450 – CESE 40/2009 - 2008/0148 (CNS), 15.1.2009 (ELTs veel avaldamata).

Seda vajadust tunnistati ka Lissaboni strateegias, mille kõige pakilisemaks eesmärgiks on seatud üleminek teadusel, tehnoloogial ja innovatsioonil põhinevale teadmistepõhisele ühiskonnale ning millega kutsutakse üles teadustöösse rohkem ja paremini investeerima.

2.2 Ühine programmitöö on uus algatus, mille puhul on tegemist muutusega Euroopa teaduskoostöös. See on vabatahtlik protsess, millega on võimalik selgete põhimõtete ning läbipaistva ja kõrgetasemelise juhtimise abil elustada liikmesriikidevahelist partnerlust. Programmitööga püütakse tõhustada liikmesriikides strateegilistes valdkondades tehtavate teadusuuringute riiklikku rahastamist ja suurendada selle mõju. Ühine programmitöö on eelkõige suunatud avalikele uurimisprogrammidele, mis tähendab koostööd avalikus sektoris. Sellegipoolest tuleks ettevõtete ja muude sidusrühmade seisukohad ühise programmitöö konkreetsete algatuste kohta ära kuulata ning nad peaksid osalema kõnealuste algatuste rakendamises.

2.3 Käsitlev teatis on vastuseks sidusrühmade nõudmisele luua vabatahtlik „alt üles” lähenemisviis, mida juhitakse strateegiliselt Euroopa tasandil, ning reageering sidusrühmade vastuseisule kõiki olukordi ühetaoliselt käsitlevale meetodile.

2.4 Uuritav teatis on üks viiest algatusest, mida komisjon on 2008. aastal kavandanud jätkuna rohelisele raamatule „Euroopa teadusruum: uued perspektiivid”⁽³⁾ Eelkõige on see seotud uurimisprogrammide ja prioriteetide optimeerimisega ning arvestades tõkete kõrvaldamist teadmiste vabalt liikumiselt, on tegemist edasiminekuiga nn viienda vabaduse loomisel.

2.5 Praegu investeerib EL teadustöösse ikka veel vähem kui tema põhipartnerid ning kulutused teadus- ja arendustegevusele nii avalikus kui ka erasektoris on viimase kümnendi jooksul üldjoontes samaks jäänud. Euroopal tuleb lisaks kulutuste kiirele ja olulisele suurendamisele leida ka uusi ja innovatiivsemaid võimalusi, kuidas teadus- ja arendustegevuse nappe vahendeid tõhusamalt ja tulemuslikumalt kasutada. Peale selle peaks Euroopa ka tugevdama oma suutlikkust muuta teadusuuringute tulemused ühiskondlikuks ja majanduslikuks kasuks.

⁽³⁾ Lisaks käesolevale teatisele on komisjon sel aastal vastu võtnud järgmised dokumendid:

— soovitus intellektuaalomandi haldamise kohta teadmussiirde käigus ning ülikoolide ja muude riiklike teadusorganisatsioonide tegevusjuhised, KOM(2008) 1329, 10.4.2008;

— „Euroopa partnerlus teadlaste jaoks”, KOM(2008) 317, 23.5.2008. Lisaks valmistab komisjon praegu ette nõukogu määrust ühenduse teadustöö infrastruktuuri käsitleva õigusliku raamistiku kohta ja teatist rahvusvahelist teadus- ja tehnoloogiakoostööd käsitleva Euroopa strateegilise raamistiku kohta.

2.6 Liikmesriigid ja ühendus on viimastel aastatel käivitanud mitmeid algatusi, et suurendada avalikult rahastatavate teadusuuringute mõju ja tõhusust. Sidusrühmad on juba ammu mõistnud, et ELi teadus- ja arendustegevuse nõrk külg on liikmesriikides riiklikult rahastatavate teadus- ja arendustegevuse programmide vahelise koostöö ja kooskõlastatuse madal tase. Ent hoolimata viimastel aastatel tehtud jõupingutustest kõnealuse probleemi lahendamiseks on ELi teadusmaastik ikkagi väga sügavalt killustunud.

2.7 Praegu kavandatakse, rahastatakse, kontrollitakse ja hinnatakse liikmesriigi tasandil 85 % avaliku sektori teadus- ja arendustegevusest ilma erilise riikidevahelise koostöö ja kooskõlastatusega. Vähem kui 6 % kõikidest teadus- ja arendustegevusse suunatud investeeringutest ja üksnes 15 % ELis riiklikult rahastatavast tsiviilotstarbelisest teadus- ja arendustegevusest (milles valitsustevaheliste organisatsioonide ja kavade osakaal on 10 % ja raamprogrammi osakaal 5 %) rahastatakse piiriülese koostöö raames.

2.8 Küsimus ei ole selles, et kõik teadusuuringud tuleks kavandada ühiselt ja et üksnes liikmesriigi tasandil tehtavad programmid tuleks lõpetada. Pigem on küsimus selles, et kogu ELi või selle suure osa jaoks strateegiliselt olulistes valdkondades avaliku sektori teadusuuringuid killustatult kavandades saadakse optimaalsest väiksemat kasu ja see läheb ELi jaoks iga päev kalliks maksmata, takistades ühiskondlike eesmärkide saavutamist.

2.9 Mõned Euroopa teaduse suurimad edusammud on seotud teadus- ja arendustegevuse piiriülese riikliku rahastamisega, peamiselt tänu ühiste teadusstruktuuride rajamisele⁽¹⁾. Selliste ühiste algatuste mõju oleks võinud olla siiski veel suurem, kui tähelepanu neile probleemidele oleks olnud strateegiliselt suunatud, kui liikmesriigid oleksid end rohkem sidunud ning kui oleks rohkem läbipaistvust ja paindlikkust. Algatuste ja kogu seitsmenda raamprogrammi kohaldamisala laiendamisel ei ole mõtet, kui puudub tõhus liikmesriikidevaheline strateegiline programmitöö liikmesriikide vahel.

2.10 Ühine programmitöö on seotud Euroopa teadusmaastiku struktuuri muutmisega. Tegemist on kõikehõlmava, pikaajalise ja strateegilise protsessiga, mille eesmärk on suurendada Euroopa suutlikkust seista vastu olulistele majanduslikele ja ühiskondlikele probleemidele (nagu omavahel seotud kliima- ja energiaprobleemid). Ühise programmitöö eesmärk on struktuurne mõjutamine, et suurendada teadusuuringute riikliku rahastamise tõhusust ja mõju. Ühise programmitöö eesmärgi kohaselt peavad liikmesriigid olema valmis asuma määratlema ja rakendama teadusuuringute ühiseid tegevuskavasid ning

nendega seonduvat mitmeaastast ja ühiselt kokkulepitud tegevust, samuti rahastamisvahendeid.

2.11 Ühine programmitöö eeldab liikmesriikidelt uut moodi suhtumist. Eelkõige eeldab see liikmesriikidelt pühendumist ja konkreetset tegevust. Nad peavad uuesti läbi mõtlema ja ümber korraldama riiklike uurimisprogrammide määratlemise ja rakendamise ning suunama need ühisele eesmärgile. Seepärast peab ühine programmitöö olema muutuva koosseisu ja avaliku juurdepääsuga vabatahtlik protsess.

2.12 Ühine programmitöö ei hõlma ühendusepoolset *a priori* rahastamist, olgugi et seitsmes raamprogramm võib kahtlemata katalüsaatorina toimida. Kõigepealt peavad liikmesriigid määratlema ühised strateegiad ja ühendama oma vahendid. Samal ajal ei välista see ka ühendusepoolse täiendava rahastamise võimalust, mis sõltub asjaomaste algatuste lisandväärtusest, üleeuroopalisest mõõtmest ja võimalikust struktuursetest mõjust.

2.13 Komisjon teeb ettepaneku pragmaatilise meetoodika kohta ühise programmitöö saavutamiseks teatavates kokkulepitutes valdkondades. Strateegilise programmitöö meetoodika põhineb Euroopa tehnoloogiaplattformide kogemustel, mida on kohandatud avaliku sektori uurimisprogrammidele. See hõlmab eri etappe vastavalt uurimisprogrammide kestusele, täpsemalt alates programmi määratlemisest selle rakendamiseni ning seejärel kuni programmi järelevalve ja hindamiseni välja.

2.14 Ühist programmitööd oleks võimalik lihtsustada, kui on täidetud mitmed raamtingimused:

- lepatakse kokku vastastikuse eksperthinnangu ühised põhimõtted ja menetlused (nn teaduslikud mängureeglid);
- töötatakse välja ühine meetoodika tuleviku-uuringute ja riiklike või piirkondlike programmide või investeeringute ühiseks hindamiseks teatavas uurimisvaldkonnas (nn strateegilised mängureeglid, mis nõuavad ettenägematute asjaolude suhtes paindlikkust ja vaist);
- määratletakse ühised põhimõtted teadusuuringute piiriüleseks rahastamiseks riiklike või piirkondlike asutuste poolt (nn majanduslikud mängureeglid);
- võetakse tõhusaid meetmeid, et tagada intellektuaalomandi õiguste kaitse ning lihtsustada uurimistulemuste levitamist ja optimaalset kasutamist.

⁽¹⁾ Vt eriti arvamust INT/450, CESE 40/2009 – 2008/0148 (CNS), 15.1.2009 (ELTs veel avaldamata).

3. Üldised märkused

3.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee väljendab teatise üle heameelt ja märgib, et pakutav teadus- ja arendustegevuse piiriülese strateegilise juhtimise kontseptsioon on äärmiselt oluline ja pakiline, eriti selleks, et oleks võimalik kiirendada edusamme teadus- ja arendustegevuse olulisemates valdkondades. Seoses sellega tervitab ja toetab komitee ka konkurentsivõime nõukogu 2. detsembri 2008. aasta järeldusi selles küsimuses ja nõustub neis esitatud väidetega.

3.2 Kontseptsioonil on positiivseid jooni, sest sellega püütakse riiklikku rahastamist teadusuuringute põhisuundades strateegilise koordineerimise teel võimalikult tõhusalt kasutada ning parandada ühise programmitöö ja lahenduste otsimise raames tehtavatele uurimisprojektidele laienuvad rahvusvahelise koostöö abil teadus- ja arendustegevuse alast suutlikkust.

3.3 Komitee väljendab heameelt mõju hindamise üle ja ka asjaolu üle, et selle hindamise alusel valiti nelja võimaliku variandi hulgast välja Euroopa strateegiline kava, mille raames arendatakse parimatele kasutatavatele meetoditele tuginedes välja funktsionaalne süsteem, kus liikmesriikidel tuleb kindlaks määrata ühise programmitöö teemad.

3.4 Lisaks rõõmustab komitee selle üle, et kooskõlastamise katseprojektiks valiti energiatehnoloogia valdkond, ning toetab seda projekti ja uut lähenemisviisi täielikult oma arvamuses SET-kava kohta ⁽¹⁾.

3.5 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on veendunud vajaduses luua ELi poliitiliste prioriteetide alusel strateegilised põhiraamistikud.

3.6 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee märgib, et „ülalt alla” lähenemisviisile ei tohi omistada liiga suurt kaalu. Seevastu leiab ta, et kui lähtuda sellest, millised on praegu olemasolevad rahvusvahelised teadusvõrgustikud, kuhu koonduvad mitmed väiksemad uurimisüksused ja mida osaliselt toetavad rahvusvahelised agentuurid, näiteks Rahvusvaheline Energiaagentuur, on hädavajalik rakendada ennekõike „alt üles” põhimõtet, mis oleks kooskõlas asjaosaliste strateegiliste huvidega ja võimalustega omavahel parimaid teadus- ja arendustegevuse alaseid ressursse vahetada. Asjakohasteks foorumiteks võivad osutada rahvusvahelised teaduskonverentsid, mille hooleks võib jätta sobivate ettepanekute koostamise.

⁽¹⁾ Arvamus Euroopa energiatehnoloogia strateegilise kava kohta (ELT C 27, 3.2.2009, lk 53).

3.7 Komitee rõhutab, et selline kooskõlastamine ei ole lihtne, eriti teatud riikide erihuvide pärast ja poliitilise tahte puudumise tõttu mitte ainult teadmiste, vaid ka teadus- ja arendustegevuse alaste ressursside jagamise osas. Kontseptsiooni praktilise elluviimise õnnestumiseks on tingimata vaja avatust ja läbipaistvust.

3.8 Tunnistades ja tunnustades suurt hulka käimasolevaid piiriülese koostöö ja ühiseid projekte ning nende suurepäraseid tulemusi, soovib komitee kasutada neist programmidest kogutud asjaomaseid kogemusi kõnealuse uue strateegilise programmitöö kontseptsiooni tarbeks. Teadusuuringute ühise kavandamise menetlusi kujundades tuleb asjakohaseid õppetunde leida ka ebaõnnestumisest.

3.9 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toetab täielikult mõtet, et see kontseptsioon tuleb võimalikult kiiresti ellu viia, suurendades samas rahalisi vahendeid ja inimressursi, et Euroopa Ühendus saaks parandada oma positsiooni ning seega ka oma majanduslikku konkurentsivõimet põhirivaalide – Ühendriikide ja Aasia riikide – suhtes. See ei tohi siiski mingil juhul ohustada teaduskoostööd, millesse need riigid ja nende teadusorganisatsioonid on kaasatud ⁽²⁾.

3.10 Samas tõdeb komitee, et piiriülese teadus- ja arendustegevuse ühise kavandamise rakendamine kujuneb erakordselt raskeks, arvestades, et selleks on vaja uut, avatumat ja koostööaltnat mõtteviisi ⁽³⁾, ning et mõtteviisi selline muutmine ei ole kerge.

3.11 Saadud teadusliku teadmise tõhusamaks ja kiiremaks rakendamiseks, mis on ühise strateegilise kavandamise ja uurimistöös endas saadud lahenduste lõppeesmärk, on vaja, et kogu protsessi oleks piisavalt kaasatud erasektor. Komitee märgib, et ühise programmitöö kontseptsioon võimaldab sellist kaasamist. Lisaks märgib ta, et erasektori osalusega kaasneb raskusi, eriti tulemuste kasutamise, intellektuaalomandi jm küsimuses ⁽⁴⁾.

3.12 Innovatsiooniprotsess, s.t saadud teadusliku teadmise konkreetne rakendamine oleneb mitmesugustest kohalikest teguritest, näiteks olemasolevast infrastruktuurist, juurdepääsust kapitalile, maksukoormusest või teatud investeringutega seotud maksusoodustustest või ka tööstuse kogemustest samalaadsete investeringutega. Tegemist võib olla ka otseste investeerimissuhtedega, näiteks maksuvabastustega. Need tegurid võivad projektides vastuolusid põhjustada.

⁽²⁾ Vt eriti arvamust INT/461; CESE 1021/2009, 11.6.2009 (ELTs veel avaldamata).

⁽³⁾ Vt eriti arvamust INT/448, : CESE 330/2009, 26.2.2009 (ELTs veel avaldamata).

⁽⁴⁾ Vt eriti arvamust INT/448, CESE 330/2009, 26.2.2009 (ELTs veel avaldamata).

4. Konkreetsed märkused

4.1 Kõigi andmete põhjal näib, et esmajärjekorras vajavad praegu kavandamist ja lahendusi kõige pakilisemad ühiskondlikud probleemid (kliimamuutus, energia (sh taastuvatest allikatest) tõhus tootmine ja tarbimine, julgeolek, elanikkonna tervis ja vananemine); see peaks toimuma teaduslikule ja tehnilisele arengule tugineva ühisstrateegia raames, et oleks võimalik leida ja rakendada piisavalt kiireid ja tõhusaid lahendusi.

4.2 Olulised tegurid on peamine strateegiline alusuuringute valdkond, mida eelkõige riiklikult rahastatakse, ühine strateegiline programmitöö ja uurimistöö käigus saadud lahendused. Seda arvestades tuleb kõigepealt kontrollida iga projekti algetappi, eriti teha kindlaks soovitatavad osalejad ja luua projektile piisavalt motiveeriv kuvand, et see suudaks kõrge tasemega osalejaid ligi tõmmata.

4.2.1 Siiski on vaja, et ettepanek ei välistaks kuidagi puhast alusuuringute valdkonda. Vastupidi, ta peab hõlmama koostööd ka selles valdkonnas, kus ei saa esialgu arvestada mingite konkreetsete rakendustega. Ajalugu on näidanud, et just alusuuringud on toonud kõige suuremat edu, näiteks laser, kvantmehaanika või elektromagnetismiteooria.

4.3 Kuigi kavandatud ühine strateegiline kavandamine toimub osalevate liikmesriikide rahastamisel ja jääb nende otsustada, on ühise visiooni kujunemise algetapis on oluline, et Euroopa Ühenduse asutused sekkuksid vajaduse korral algatamisse ja eriti koordineerimisse. Komisjon ja teised organisatsioonid võivad toimida vahendajatena ja peavad olema valmis osutama vajalikku abi ühise programmitöö algatustega seotud liikmesriikidele. Seejärel peaks Euroopa Liidu Nõukogu tagama tegevuste tõhusa järelevalve. Selle avatud lähenemisviisi korral oleksid kõik liikmesriigid kavandatavatest või teoksil olevatest algatustest teadlikud.

4.4 Seepärast on oluline kasutada ühises programmitöös realistlikku ja paindlikku lähenemisviisi ning järkjärgulist protsessi, et võimalikult palju suurendada selle struktuurset mõju ja ühiskondlikku kasu.

4.5 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et selle ühenduse jaoks hädavajaliku tegevuse jaoks on vaja kehtestada ja luua kvaliteetne tegevusraamistik, mis julgustaks eri liikmesriike osalema, eriti oma teadus- ja arendustegevuse alaseid ressursse omavahel jagades, et toetada ja innustada vajalikku „alt üles” lähenemisviisi, samuti vajalikke rahastamisvahendeid. Selleks on vaja, et komisjon käivitaks olemasolevate ühiste uuri-

misprogrammide baasil viivitamata huvitatud isikute koostöö. Tingimata on vaja vahendite piisavat liikuvust ja toetava raamistiku loomist.

4.6 Selle tegevusraamistiku loomisel ei ole vaja arvesse võtta mitte üksnes tegureid, millel võib olla vastastikku täiendavat kasulikku mõju, vaid analüüsida üksikasjalikult ka ohte, mis üleeuroopalise ühise programmitöö ja nende uuringute tulemuste konkreetse rakendamise ideed ähvardavad. Nende ohtude alahindamisel võivad olulised ideed elluviimise etapis luhtuda. Teatis ja sellele lisatud dokumendid näitavad, et komisjon tegeleb ühega neist tegureist piisava põhjalikkusega.

4.7 Katseprojekti, mida SET-kava endast kujutab, tuleb tähelepanelikult jälgida ja selle raames elluviidavat protsessi analüüsida, et selle kogemuse abil saaks Euroopa teadus- ja arendustegevuse piiriülese koostöö kavandamise strateegilist kava tegelikes oludes parandada. Euroopa teadus- ja arendusringkondade jaoks on tegemist kogemustel põhineva õppimisprotsessiga.

4.8 Valdtkondades, kus uued teadus- ja arendustegevuse korraldamise struktuurid tooksid Euroopa tasemel selgelt kasu, tuleb need struktuurid ka rajada. Samuti leiab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, et end (teadusliku edu või eduka rahvusvahelise koostöö alal) tõestanud või edaspidist tulemuslikku arengut võimaldavate organisatsiooniliste struktuuride potentsiaali tuleb tingimata täiel määral ära kasutada.

4.9 Komitee toetab teadus- ja arendustegevuse ühise strateegilise kavandamise ja rakendamise protsessi jaotamist kolme etappi:

4.9.1 esmalt tuleb kokkulepitud valdkonnas välja töötada **ühine tulevikuperspektiiv**, millega kehtestatakse pikaajaline eesmärk (pikaajalised eesmärgid), mis kinnitatakse poliitilisel tasandil. Tulevikuperspektiiv tuleks välja töötada usaldusväärsete lähteandmete alusel ning sidusrühmadega, eelkõige teadus- ja tööstusringkondades konsulteerides, ühtlasi võiks see tugineda olemasolevate programmide ja võimekuse ühisele hindamisele.

4.9.2 Selle tulevikuperspektiivi alusel tuleb välja töötada **strateegiline uurimiskava**, mis sisaldab konkreetseid, mõõdetavaid, saavutatavaid, realistlikke ja ajapõhiseid eesmärke (nn SMART-eesmärke). See strateegiline uurimiskava peaks tagama, et projekti eesmärkideks oleks olemas vajalikud inimressursid, rahalised vahendid ja organisatsiooniline ressurss, võimaldades seega projekti optimaalset ettevalmistamist tänu vajaliku konteksti tundmisele antud uurimisvaldkonnas.

4.9.3 **Strateegilise uurimiskava rakendamiseks** tuleb kasutada ja suurendada kõiki riiklikult rahastatavaid uurimisvahendeid (riiklikud ja piirkondlikud uurimisprogrammid, valitsustevahelised teadusasutused ja koostöökavad, teadustöö infrastruktuurid, liikuvuskavad jne). Rakendamisel võib vajaduse korral kasutada ELi poolset rahastamist ja vahendeid raamprogrammi kaudu. Tuleks tagada, et SMART-eesmärkidega seoses saavutatud edusamme kontrollitakse ja hinnatakse korrapäraselt ning tulemustest antakse aru poliitilisel tasandil.

4.10 Kuna nii ühise programmitöö projekte kui ka teadustegevuse infrastruktuure rahastavad liikmesriigid, siis tuleb seda rahastamist kindlasti koordineerida. Komitee rõhutab, et on

vaja leida vajalikku sünergiaid Euroopa teadustegevuse infrastruktuuride, ühise programmitöö ja seitsmenda raamprogrammi vahel. Samuti märgib komitee, et mõned liikmesriigid ei võta neid algatusi väga tõsiselt.

4.11 Komitee tervitab kõrgetasemelise ühise kavandamise rühma loomist, et pärast laiaulatuslikku avalikku arutelu erinevate piirkondlike, riiklike ja Euroopa teadusringkondade, ning vajaduse korral ka erasektoriga, määrata ühiseks kavandamiseks valitavad teemad. Selle tulemusel peaks nõukogu pärast komisjoni vastavasisulise ettepaneku saamist võtma ühise kavandamise algatuse vastu hiljemalt 2010. aastal.

Brüssel, 25. märts 2009

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Mario SEPI
